

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/143531,Wielcy-polscy-wynalazcy-w-II-Rzeczypospolitej-Aleksander-Wasiutyński.html>
23.04.2024, 21:29

Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej - Aleksander Wasiutyński

Polecamy film dokumentalny Aliny Czerniakowskiej o Aleksandrze Wasiutyńskim, wybitnym specjaliście w dziedzinie kolejnictwa, projektancie i budowniczym linii kolejowych, pionierze badań nad pracą toru kolejowego podczas jazdy pociągów.

Reżyseria i scenariusz filmu: Alina Czerniakowska, konsultacja prof. Bolesław Orłowski.

* * *

Aleksander Wasiutyński (ur. 13 grudnia 1859 r., zm. 17 października 1944 r.) Wywodził się z rodziny ziemiańskiej z okolic Kuluszek. Do gimnazjum uczęszczał w Warszawie, a dyplom uczelni wyższej uzyskał w petersburskim Instytucie Korpusu Inżynierów Komunikacji (1884). Doświadczenia zawodowe zdobywał przy budowie linii kolejowych na Polesiu (Łuniniec–Homel) i na Podlasiu (Siedlce–Małkinia), a następnie w głębi Rosji. Najważniejszy etap jego aktywności w carskim imperium przypadł jednak na ostatnią dekadę XIX i pierwszą XX stulecia, kiedy to po przeniesieniu się do Warszawy podjął pracę w Towarzystwie Akcyjnym Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. Od 1901 r. jako profesor związał się również z Warszawskim Instytutem Politechnicznym, łącząc tym samym praktykę zawodową z pracą naukową. Owocem działań na obu tych polach stał się wydany w roku 1910 podręcznik *Drogi żelazne*, w którym Wasiutyński ujął w nowoczesny jak na owe czasy sposób całokształt zagadnień odnoszących się zarówno do budowy linii kolejowych, jak i ich eksploatacji.

Po wybuchu I wojny światowej został ewakuowany, początkowo przebywał w Moskwie, a następnie Niżnym Nowogrodzie. W lecie 1916 r. został zmobilizowany z przydziałem do Zarządu Dróg Żelaznych przy Sztabie Głównym, a w następnym roku objął stanowisko inspektora dróg komunikacyjnych na obszarze działania frontu południowego. Do Warszawy wrócił latem 1918 r.

W niepodległej Polsce Wasiutyński został profesorem Politechniki Warszawskiej, w kwietniu 1919 r. objął Katedrę Dróg Żelaznych na Wydziale Inżynierii Budowlanej. Rezultatem ścisłej współpracy z Ministerstwem Kolei był natomiast projekt średnicowej linii kolejowej w

Warszawie. Podczas okupacji pracował nad „historią dróg żelaznych”. Niestety, wszystkie egzemplarze tej pracy zostały zniszczone podczas Powstania Warszawskiego. Zmarł po ewakuacji z obozu przejściowego w Pruszkowie.

Biogram opublikowany w kalendarzu IPN na 2021 rok
Konsultacja merytoryczna: prof. dr hab. Włodzimierz Suleja